

Text: JORDI BADIA / Fotos: FLORENCI VALLÈS / JORDI BADIA

A l'estiu tota cuca viu

Durant el dur estiu mediterrani, la majoria d'herbes estan esgrogueïdes o ben seques; però no pas absolutament totes, ni a tot arreu. Unes poques herbes que inexplicablement resisteixen a ple sol, algunes als prats de llocs més frescals i moltes més a les vores de l'aigua floreixen a ple estiu. Es tracta principalment d'espècies de les famílies umbel·líferes com la pastanaga borda, el panical, la botja groga o el fonoll, compostes com la xicoira, la ceriverina, el crisantem o la sempreviva borda i dipsacàcies com el cardó de paraire o les escabioses.

Tant les umbel·les com els capítols de compostes i dipsacàcies són inflorescències compactes, de disseny atractiu com si es tractés d'una sola flor i que, a més, ofereixen un immillorable camp d'aterratge per als insectes voladors. Si es vol trobar insectes de tota mena i tots els colors, no hi ha res més fàcil que dedicar-se a observar aquestes inflorescències d'estiu. Les papallones, els abellots i els escarabats en són visitants més assidus. Sens dubte, el que primer crida l'atenció és el gran nombre i la diversitat d'insectes atrets. Escarabats negres o acolorits, esvelts o arrodonits, mats o llunts, llisos, puntejats o ratllats; borinots grossos de brunzit sorollós o petites abelles de vol imperceptible i papallones que compe-

Sovint s'explica el funcionament d'un ecosistema terrestre de casa nostra amb una senzillera piràmide tròfica on les plantes, els productors primaris, són a la base; el conill, un herbívor, o els ratolins que mengen llavors i fruits representarien els consumidors de l'estatge mig i el nivell més alt l'ocuparia un depredador com l'aligot o el duc. En realitat el funcionament dels nostres prats i boscos és bastant més complex i els insectes en conjunt hi tenen funcions molt més importants i variades que no pas els vertebrats. Les obligacions biològiques de tots els éssers que poblen la Terra, entre ells les plantes, en el fons es redueixen a només dues, la de viure i la de reproduir-se. En l'aspecte de viure, és a dir de menjar i no ser menjat al qual es refereixen les cadenes i xarxes tròfiques, el major consum de matèria vegetal als ecosistemes terrestres generalment va a càrrec d'insectes. Pregunteu-ho, per exemple, a un pi atacat per processionària. Però és en l'aspecte de l'obligació reproductiva de la planta on els insectes excel·leixen. Les primeres flors que evolutivament van aparèixer es pol·linitzen pel vent, com les dels pins. Actualment però són majoria les espècies de plantes superiors que es valen dels insectes per transportar el pol·len entre una i altra flor per fecundar-les. Vindrà després la feina de disseminació de

teixen en elegància, qui més qui menys fàcilment, tots s'hi poden trobar. Tampoc no és rar veure-hi insectes dels grups de les xinxes o de les mosques, o aranyes esperant una presa. Les inflorescències d'estiu, quan tota cuca viu, munten l'escenari on es representa l'obra de la diversitat inacabable dels insectes.

Seguidament ens preguntarem què hi fan totes aquestes bestioles damunt d'aquestes flors tardanes. Moltes d'elles hi busquen el nèctar, la dissolució de sucres, molt energètica, que les flors gentilment ofereixen als insectes com a recompensa per la visita. Si ens fixem en una papallona quieta en una inflorescència, probablement aconseguirem veure com desenrotlla la fina trompa i xucla el nèctar de cadascuna de les flors, en particular de les flors en tub estret de compostes i dipsacàcies. Alguna papallona femella buscarà també la planta de l'espècie adequada on pondre els ous i que nodrirà les erugues que en neixin. Les abelles i similars, a més del nèctar, poden interessar-se també pel pol·len. Amb el seu vol frenètic d'una a altra inflorescència, papallones i abellots en pol·linitzen eficaçment les flors. Els escarabats, proveïts de mandíbules, solen ser una mica més maldestres damunt les flors, tot i que també les pol·linitzen; s'interessen lògicament pel nèctar, però també pel pol·len i a vegades per parts de la flor que en principi no tocarien. Moltes larves d'escarabats florícoles s'alimenten de fusta o d'arrels. Les xinxes, en canvi, s'interessen bàsicament per la saba que xuclen de la planta a la qual piquen.

fruits i llavors, per a la qual, a més d'ocells i micromamífers, tenen un paper preponderant les formigues.

En definitiva, la desfilarada d'insectes acolorits damunt les flors que resten a ple estiu il·lustra l'entramat d'intricades relacions particulars entre plantes superiors i insectes, resultat de molt temps d'evolució conjunta. Bona part del funcionament de tot l'ecosistema depèn de les complexes relacions d'amor i odi entre plantes i insectes. ■

Fotografies:

Pàgina esquerra: Un damer (*Argynnis paphia*), una papallona de la família nimfàlids, damunt d'una umbel·la. La foto de dalt mostra l'exemplar mascle, que es diferencia de la femella de la foto de baix per les línies longitudinals de les ales anteriors.

1. Una abella fustera (*Xylocopa violacea*), un dels borinots més grossos, gronxant-se en una inflorescència d'escabiosa blanca o atxa, una planta de la família dipsacàcies.

2. Una parella de xinxes ratllades (*Graphosoma lineatum italicum*) damunt d'una umbel·la, ja en fruit, de pastanaga borda

3. Els escarabats de catorze punts (*Acmaeodera degener*) reunits sobre un capítol de lleusó, una composta, al qual han deixat ja bastant malmès.